

UDKAST

**RAMMEAFTALE 2007
FOR
SOCIAL- OG SPECIALUNDERVISNINGSSOMRÅDET**

DEL I

18. september 2006

DEL I – DEN GENERELLE DEL

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	3
1. INDLEDNING	5
2. STATUS, ERFARINGS- OG UDVIKLINGSLINIER	5
2.1. Sammenfatning af kapacitet, aktuel efterspørgsel og fremtidigt behov fordelt på målgrupper	6
2.1.1. Børn og unge med handicap eller sindslidelse	7
2.1.2. Voksne med handicap	9
2.1.3. Voksne med sindslidelser	10
2.1.4. Misbrug, forsorgshjem og krisecentre	11
2.1.5. Specialundervisning.....	11
2.1.6. Institutionsoplysninger	12
2.2. Oversigt over ventelister fordelt på målgrupper	12
2.3. Udækkede behov som følge af udvikling i brugerantal	13
2.4. Sammenfatning af balanceproblemer	13
2.5. Igangværende projekter for ændring af tilbud	13
2.6. Sammenfatning af kommunernes forventninger og krav til tilbuddenes indhold og kvalitet	16
3. DET FREMADRETTEDE PERSPEKTIV	18
4. STYRINGS- OG ADMINISTRATIONSPRINCIPPER	23
4.1. Takstberegning	23
4.2. Afregningsprincipper	24
4.3. Håndtering af behov for ændret indsats.....	25
4.4. Håndtering af akut opståede situationer	25
4.5. Håndtering af ventelister	26
4.6. Forpligtelse til løbende ressource- og kapacitetstilpasning.....	26
4.7. Den løbende administration af rammeaftalen.....	26
5. KOORDINERING AF DE LANDS- OG LANDSDELSDÆKKENDE TILBUD ...	28

Forord

Rammeaftalen indgås mellem de 29 kommuner ved sammenlægningsudvalgene/byrådene og Forberedelsesudvalget for Region Hovedstaden.

Rammeaftalen er et nyt planlægnings- og udviklingsværktøj på det sociale område og specialundervisningen. Det er introduceret med kommunalreformen og skal sikre et samlet overblik over tilbudsviften på det specialiserede socialområde og dele af specialundervisningen, uanset om det enkelte tilbud drives af regionen eller af en kommune. Formålet med rammeaftalen er at skabe overensstemmelse mellem efterspørgsel og udbud af tilbud og ydelser, og sikre en dynamisk udvikling af det sociale område og specialundervisningen.

Rammeaftalen er indgået på baggrund af

- Servicelovens § 6 omhandlende det sociale område
- Almenboliglovens § 138 b omhandlende tilbud på det almene ældreboligområde og
- Specialundervisningslovens § 6 h omhandlende specialundervisningsområdet
- Folkeskolelovens § 20 stk.2 om specialundervisning

Rammeaftalen er udformet så den lever op til bekendtgørelse nr. 36 af 23. januar 2006 om rammeaftaler m.v. på det sociale område og på det almene ældreboligområde samt bekendtgørelse nr. 354 af 24. april 2006 om rammeaftaler vedr. specialundervisningen.

Rammeaftalen bygger på kommunernes redegørelser om det forventede behov for pladser og andre ydelser på det sociale område og specialundervisningen samt kommunernes krav til opgaveløsningen.

Rammeaftalens konkrete udformning er udviklet i et administrativt samarbejde mellem kommunerne og Region Hovedstaden. Udformningen er sket under hensyntagen til, at rammeaftale-instituttet er nyt for alle parter. 2006 er et overgangså, hvor detaljer i bekendtgørelsen må tillempes i den første Rammeaftale. Det er kravene vedrørende statusoplysninger, vurdering af hidtidigt samarbejde og evaluering af gældende rammeaftale, der er tillempet.

Rammeaftalen er bygget op i 2 dele med tilhørende underafsnit. De 2 dele udgøres af:

- Del I: en generel del
- Del II: en specialiseret del vedrørende de sociale og specialundervisningstilbud, der skal være indeholdt i rammeaftalen (kan-området)

Rammeaftalens specifikke del indeholder beskrivelsen af den samlede vifte af tilbud til borgere med særlige behov, hvad enten de drives af en kommune eller af Region Hovedstaden. For de tilbud der drives af Region Hovedstaden, angiver den specifikke del kapacitet, indhold og kvalitet i de social- og specialundervisningstilbud, som det er aftalt med kommunerne. Her fremgår også de enkelttydelser, som det er aftalt, at tilbuddene kan levere.

I den specifikke del indgår også enkelte nuværende kommunale tilbud, som ikke er omfattet af rammeaftalen, men som kommunen alligevel har ønsket indgår i rammeaftalen, da pladser stilles til rådighed for de øvrige kommuner. Eksempelvis har Gribskov Kommune ønsket, at botilbuddet Skipperstræde til personer med erhvervet hjerneskade / senhjerneskade skal indgå. Disse tilbud fremgår særskilt af den specifikke del.

Denne del af rammeaftalen, Del I - den generelle del - forventes at have en vis genanvendelighed i kommende aftalerunder.

Den specifikke del (Del II) har kun gyldighed for 2007.

1. Indledning

Rammeaftalens generelle del består af fire hovedafsnit:

- Afsnit 2. Status, erfarings- og udviklingslinier
- Afsnit 3. Det fremadrettede perspektiv
- Afsnit 4. Styrings- og administrationsprincipper
- Afsnit 5. Koordinering af de lands- og landsdelsdækkende tilbud.

2. Status, erfarings- og udviklingslinier

I statusdelen beskrives de igangværende projekter om etablering af nye tilbud og ombygning af eksisterende tilbud i Frederiksborg og Københavns Amter, som færdiggøres efter 1. januar 2007. I afsnittet beskrives også de ændringer af driftsherreforhold, der forekommer for disse projekter, som indgår i delingsaftalerne, i løbet af 2007. Det er aftalt, at driftsherreforholdet skifter fra regionen til kommunen ved ibrugtagningen. Der henvises til afsnittet herom (afsnit 2.1.).

I statusdelen beskrives endelig kommunernes forventninger og krav til fagligt indhold og kvalitet i tilbuddene.

Da 2007 er et overgangs- og etableringsår for rammeaftalesystemet, vil beskrivelsen af de hidtidige erfarings- og udviklingslinier være anderledes, end når systemet er i ordinær drift.

I rammeaftalen for 2007 beskrives efterspørgsel/behov, som angivet i de kommunale redegørelser. Dette materiale sammenholdes med det eksisterende udbud af pladser og ydelser. En præcis sammenholdelse og afstemning af talmaterialet er ikke mulig på grund af forskelle i opgørelsesmåde og mange datakilder.

Sammenhængen mellem kapacitet og efterspørgsel på kortere og på længere sigt vurderes desuden på baggrund af oplysninger om:

- eksisterende ventelister
- udskrivning af unge fra specialundervisning, der har behov for beskæftigelses-, aktivitets- og samværstilbud og eventuelle botilbud
- udviklingen i antal personer der bliver 18 år og som derfor skal overflyttes fra børn- og ungetilbud til voksentilbud
- kommunernes oplysninger om reelt udækkede behov

Ud fra disse oplysninger afdækkes en række ubalancer. Der vil blive stillet forslag om nærmere afdækning af ubalancerens omfang som grundlag for senere at kunne tage stilling til eventuelle initiativer til løsning af ubalancerne.

2.1. Sammenfatning af kapacitet, aktuel efterspørgsel og fremtidigt behov fordelt på målgrupper

Udover ovenstående bygger sammenfatningen på direkte dialog med de enkelte kommuner om behovsvurderingen for 2007 og følgende år.

Kommunernes redegørelser har en række indbyggede fejlkilder, som primært vedrører følgende forhold:

1. Betalings- eller handlekommuneperspektiv.
De fremadrettede oplysninger om de kommende års behov og efterspørgsel skal bygge på sociallovgivningens begreb om handlekommunens pligt til at sikre det nødvendige og relevante tilbud. Det skal spille sammen med statusoplysninger, der typisk er dokumenteret ud fra betalingskommunevinklen, dvs. hvilken kommune, der skal betale for ydelsen. Der er ikke altid sammenhæng mellem handle- og betalingskommune, da det er den kommune, der oprindeligt besluttede indsatsen, fx en døgnanbringelse, der fortsat skal betale, uanset der sker ændringer i indsatsen, når blot der kontinuerligt gives et tilbud. Nogle kommuner har brugt handlekommuneperspektivet, nogle har brugt betalingskommuneperspektivet og nogle har brugt begge principper på forskellige områder.
2. Helårspladser- eller cpr. nr. oplysninger.
Kommunernes oplysninger om forventede behov er typisk opgjort på personniveau. Dette behov skal sammenholdes med et kapacitetsbehov typisk målt i helårsaktivitet. Problemet her er størst vedrørende specialundervisning for voksne, misbrugsbehandling og dagtilbud til personer med handicap eller sindslidelse, hvor der ofte er tale om deltidstilbud. Der er tale om et overgangsfænomen indtil forbrugs- og efterspørgselsstatistikker harmoniseres.
3. Tilbud der er-, og tilbud der ikke er omfattet af Rammeaftalen.
I opfyldelsen af kommunernes forsyningsforpligtelse indgår en række af kommunens egne tilbud og en række private tilbud. Disse tilbud er ikke omfattet af rammeaftalens forpligtelse og indgår derfor ikke i de konkrete foreliggende kapacitetsoplysninger. En række kommuner har bedt om, at enkelte allerede kommunalt drevne tilbud som stilles til rådighed for andre kommuner indgår i rammeaftalen, selvom de ikke har pligt til at lade dem indgå. Sådanne tilbud er medtaget i den specifikke del.
4. Forskellig opfattelse af målgrupper og indhold i tilbudene.
Redegørelserne bygger ikke på en fælles opfattelse af indholdet i de enkelte brugergrupper og en fælles opfattelse af hvilke tilbud, der betjener de enkelte grupper. Det begrænser imidlertid mulighederne for detaljeret at sammenstille kapacitet og efterspørgsel på specificerede brugergrupper. Der er tale om et overgangsproblem, som kan løses med en tættere vejledning til skabelonen for kommende redegørelser.

Disse fejlkilder medfører, at en fuldstændig og nøjagtig afstemning af det tilgrundliggende talmateriale ikke er mulig.

De nævnte forhold er drøftet med de enkelte kommuner for at sikre grundlaget for formulering af en konklusion vedrørende kapacitet og forventet efterspørgsel. Disse drøftelser har haft fokus på, at afdække hvorvidt kommunen påtænker at ændre visitationsadfærd, at etablere eller ændre tilbud. Herudover er det reelt udækkede kapacitetsbehov afstemt i forhold til de allerede kendte ventelister.

På grundlag af disse drøftelser kan der formuleres en rimelig sikker sammenfatning af kapacitet og efterspørgsel for 2007. Drøftelserne angiver nogle analysefelter for en mere præcis afdækning af den fremtidige udvikling i efterspørgslen.

2.1.1. Børn og unge med handicap eller sindslidelse

Tilbuddene til børn og unge omfatter tilbud om specialbørnehave, særlige dag- og klubtilbud til skolesøgende børn og unge, døgntilbud og aflastningstilbud til hjemmeboende børn og unge.

Kapaciteten og kommunernes behovsvurdering er sammenfattet i nedenstående oversigter:

Tabel 1. Børn og unge med handicap eller sindslidelse - excl aflastning

		Helårspladser 2005				Kommunevurdering	Kapacitet helårspladser	
		Forbrug	Kapacitet	Belægningsprocent	Venteliste ultimo 05		2006	2007
Dag	Kommune i region	334	349		4	9	403	424
	Kommuner uden for region	3						
Dag I alt		337	349	96,6%	4	9	403	424
Døgn	Kommune i region	194	200		14	4	194	195
	Kommuner uden for region	4						
Døgn I alt		198	200	98,9%	14	4	194	195
Dag og Døgn ialt		535	549	97,4%	18	13	597	619

Dagtilbuddene omfatter specialbørnehave og de særlige dag- og klubtilbud til skolesøgende børn og unge med handicap. Stigningen i "kapacitet helårspladser" skyldes udvidelse af klubtilbudet LEVUK i Hillerød. Det anførte udækkede behov og ventelisten er beskedent og forventes dækket ved den naturlige udskrivning/indskrivning i forbindelse med nyt skoleår.

Døgntilbuddene omfatter de permanente døgninstitutioner til børn og unge med handicap eller sindslidelse.

De permanente døgninstitutioner til børn og unge dækker op til 18 år. I henhold til den sociale lovgivning kan opholdet udstrækkes til det 23. år. På døgninstitutioner i Region Hovedstaden, der drives efter børne- og ungebestemmelserne, bor ca. 40 personer med handicap eller sindslidelse over 18 år. De fleste har også ud fra en pædagogisk vurdering, behov for et botilbud for voksne omfattet af rammeaftalen. Fortsat ophold på børneinstitution er problematisk såvel i forhold til indholdet af tilbudet, som i relation til den enkelte persons økonomiske forsørgelsesgrundlag.

Grunden til at de pågældende fortsat bor på en børn- og ungeinstitution er mangel på relevant voksertilbud. Gives de unge et relevant voksertilbud ved 18-års alderen vurderes døgnkapaciteten på børn- og ungeområdet at være tilstrækkelig til at dække behovet for permanent døgnplacering.

Selv om den totale døgninstitutionskapacitet vurderes tilstrækkelig peger kommunernes redegørelser på øget efterspørgsel efter tilbud til unge med funktionsnedsættelser inden for autismespektret og unge med sindslidelser.

Aflastningsområdet viser som det fremgår af følgende oversigt særlige problemer:

Table 2. Børn og unge med nedsat funktionsevne - aflastning

		Helårspladser 2005				Kommune- vurdering	Kapacitet helårspladser	
		Forbrug	Kapacitet	Belægnings- procent	Venteliste ultimo 05	Udækket behov	2006	2007
Døgn	Kommune i region	79	87	90,5%	87	2	87	87
I alt		79	87	90,5%	87	2	87	87

Der er ikke sammenhæng mellem kapacitet, behovsvurdering og venteliste. Det reelt udækkede behov og ventelisten indikerer, at der er et betydeligt kapacitetsunderskud.

Den præcise vurdering af underskuddet afhænger af den visiterede aflastningsmængde. Kapacitetsunderskuddet kan beregnes til mellem 10 og 15 helårspladser ud fra det hidtidige planlægningsgrundlag.

Med de ændrede finansieringsregler fra 1. januar 2007, hvor kommunerne skal afholde den fulde udgift, dog med statsrefusion for de særligt dyre anbringelser i en overgangsperiode, kan der i et samarbejde mellem kommunerne være et incitament til at indføre en differentieret takststruktur og at udvikle alternative aflastningstilbud til grupperne med mindre funktionsnedsættelser, hvilket kunne påvirke efterspørgslen.

Det foreslås derfor at udviklingen på aflastningsområdet, herunder ventelisterne til aflastningstilbudene Granbohus i Fredensborg og Lundø for børn i Gentofte og Lundø for voksne i Ballerup, holdes under observation med henblik evt. senere kapacitetsjustering.

2.1.2. Voksne med handicap

Tilbuddene til voksne med handicap omfatter dagtilbud i form af beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud samt døgntilbud.

Kapaciteten og behovsvurdering er sammenfattet i nedenstående oversigt:

Tabel 3. Voksne med handicap

		Helårspladser 2005			Venteliste ultimo 05	Kommunevurdering Udækket behov	Kapacitet helårspladser	
		Forbrug	Kapacitet	Belægningsprocent			2006	2007
Dag	Kommune i region	1.703	1.842		3	14	1.888	1.900
	Kommuner uden for region	99						
Dag i alt		1.802	1.842	97,8%	3	14	1.888	1.900
Døgn	Kommune i region	1.313	1.431		62	58	1.409	1.433
	Kommuner uden for region	113						
Døgn i alt		1.426	1.431	99,7%	62	58	1.409	1.433
Dag og Døgn ialt		3.228	3.273	98,6%	65	72	3.297	3.333

For dagtilbud i form af beskyttet beskæftigelse stiger pladskapaciteten primært som følge af omlægning af døgntilbud til dagtilbud på Højagergård i Slangerup. Der vurderes at være en god sammenhæng mellem kapacitet og behov. Der foreslås ingen ændringer, da ventelisten og det udækkede behov generelt kan løses inden for den eksisterende kapacitet. I forhold til ganske få personer med meget specielle behov, kan det dog være nødvendigt at udvikle særlige løsninger.

For aktivitets- og samværstilbud vurderes der især på autismeområdet i de kommende år at være en utilstrækkelig kapacitet. Området foreslås vurderet nærmere.

For døgntilbud er den samlede venteliste fra Københavns Amt og Frederiksborg Amt på 62 personer svarende til ca. 4% af kapaciteten. Det vurderes, at det udækkede behov kommunerne har indmeldt i deres redegørelser samt de over 18 årige på børneinstitutioner, næsten alle er registreret på ventelisten. Ventelisten fordeler sig med ca. $\frac{3}{4}$ til permanente botilbud og ca. $\frac{1}{4}$ til aflastningstilbud for voksne. Ventelisten er udtryk for, at de hidtidige ventelistemålsætninger om tilbud inden for 3 henholdsvis 6 måneder ikke kan overholdes for alle.

Det vurderes ikke, at der er mulighed for en kapacitetsudvidelse i 2007. Det forventes, at ledigblevne pladser, der hidtil har været benyttet af borgere fra andre regioner, primært vil blive anvendt til borgere fra kommunerne i Region Hovedstaden.

Der bør gøres en særlig indsats for at give tilbud til de personer, som har stået længe på venteliste, og som ikke kan tilbydes plads, når de planlagte ny- og ombygninger står færdige. Det drejer sig om ca. 15 personer med helt specielle behov. Gruppen er ikke homogen, hvorfor der er behov for at finde løsninger for hver enkelt.

Selv om den totale kapacitet vurderes tilstrækkelig i 2007 peger kommunernes redegørelser på behov for at få analyseret kapacitetsbehov og indhold i tilbud til personer med funk-

tionsnedsættelser inden for det brede autismespekter og for personer med erhvervet hjerne-skade/senhjerneskeade.

2.1.3. Voksne med sindslidelser

Tilbuddene til sindslidende omfatter dagtilbud i form af beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud samt døgntilbud og bostøtte.

Kapaciteten og behovsvurdering er sammenfattet i nedenstående oversigt:

Tabel 4. Voksne med sindslidelser

		Helårspladser 2005				Kommune- vurdering	Kapacitet helårspladser	
		Forbrug	Kapacitet	Belægnings- procent	Venteliste ultimo 05	Udækket behov	2006	2007
Dag	Kommune i region	150	167			5	162	162
	Kommuner uden for region	2						
Dag i alt		152	167	91,4%		5	162	162
Døgn	Kommune i region	597	620		34	18	619	619
	Kommuner uden for region	13						
Døgn i alt		610	620	98,3%	34	18	619	619
Dag og Døgn ialt		762	787	96,9%	34	23	781	781

For dagtilbud i form af beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud vurderes kapaciteten som tilstrækkelig, da der ikke er ventelister til tilbudene og det angivne udækkede behov er beskedent.

For døgntilbud er der ikke overensstemmelse mellem kapaciteten og vurderingen af behovet. Der er venteliste/udækket behov på ca. 5 % af kapaciteten. Ventelisten har været rimelig konstant. Samtidig anfører kommunerne en svag stigning i de kommende år i behovet for pladser.

Det foreslås derfor, at der gennemføres en nærmere analyse af det fremtidige pladsbehov. Pladsbehovet skal ligeledes vurderes i lyset af arbejdsdelingen mellem behandlingspsykiatrien, distrikpsykiatrien og den specialiserede rehabiliterende socialpsykiatri, hvor de kommende sundhedsaftaler vil afgrænse kommunernes ansvarsområde.

2.1.4. Misbrug, forsorgshjem og krisecentre

Misbrugsindsatsen omfatter her alene den sociale indsats efter lov om social service. Forsorgshjem omfatter indsatsen over for hjemløse og krisecentre omfatter kvinder, der har været udsat for vold eller trusler om vold og tvang.

Tilbudene på disse områder har hidtil været drevet af amterne, og brugerne er kun i begrænset omfang kendt i det kommunale sociale servicesystem. Endvidere er området kendetegnet af principper, som er fremmede for andre dele af den sociale indsats

- ret for borgeren til selv at møde op på tilbudet
- ret til anonymitet
- behandlingsgaranti
- tilbudene har visitationsretten.

Der foreligger således alene sikre oplysninger om kapaciteten og hidtidigt totalforbrug. Kommunernes behovsindmeldinger er derfor behæftet med væsentlig usikkerhed, da de enkelte kommuner ikke har kunnet vurdere deres fremtidige forbrug.

Det foreslås, at den eksisterende kapacitet videreføres i 2007, og året anvendes til at få overblik over den fremtidige behovsvurdering i lyset af de særlige vanskeligheder, som navnlig brugernes ret til anonymitet stiller.

2.1.5. Specialundervisning

Tilbuddene omfatter specialundervisning for:

- voksne med generelle funktionsnedsættelser, herunder den særlige ungdomsuddannelse som overbygning på specialundervisningen til skolebørn,
- voksne med specifikke funktionsnedsættelser, herunder værkstedsundervisning,
- sindslidelser og erhvervede hjerneskader/sen-hjerneskader, samt
- specialundervisning til høre-, syns- og talehandicappede/kommunikationscentre.

Undervisningen har hidtil været udbudt og finansieret af amterne efter det konkrete undervisningsbehov, der har kunnet konstateres. Undervisningsinstitutionerne har typisk selv stået for visitation ud fra de landsdækkende regler og lokalt fastsatte supplerende prioriteringer. Dette har været naturligt og praktisk, idet en meget stor del af undervisningen målt i forhold til antallet af involverede borgere har et meget kort forløb på mellem 1-3 lektioner. Undervisningen har typisk karakter af rådgivning og instruktion.

Kommunernes behovsvurderinger er præget af, at der endnu ikke er tilstrækkeligt kendskab til området og statistikken på området er ikke færdigudviklet, så den svarer til kommunernes planlægningsbehov.

Det foreslås derfor, at kapaciteten videreføres i 2007, og der udvikles hensigtsmæssige visitations- og rapporteringssystemer, der afvejer borgernes behov for ubureaukratisk adgang til de korte undervisningsforløb og hensynet til kommunernes behov for økonomistyring. Der bør sættes fokus på målsætninger, kvalitetskriterier og principper for evaluering som grundlag for samarbejdet på området.

2.1.6. Institutionsoplysninger

For alle de ovenfor beskrevne områder er de enkelte tilbud, der indgår i rammeaftalen på "kan-området" beskrevet med hensyn til kapacitet, særlige ydelser, indhold og kvalitet samt pris i Del II.

2.2. Oversigt over ventelister fordelt på målgrupper

Frederiksborg Amt har en målsætning om 3 måneders ventetid på et døgntilbud, hvor bruger, kommune og amt er enige om tilbudet og et servicemål på det sociale område om at højst 25 personer må vente mere end de nævnte 3 måneder. I Københavns Amt er målsætningen max. 6 måneders ventetid på børne- og ungeområdet og 12 måneder på voksenområdet. I begge amter gælder, at akut opståede anbringelsesbehov håndteres særskilt og uden ventetid.

Af nedenstående tabeller fremgår de aktuelle ventelister i de 2 amter til døgntilbud:

Frederiksborg Amt, status ultimo marts 2006:

Målgruppe	Antal personer
Børn og unge med handicap	3
Voksne med handicap	12
Voksne med sindslidelser	25

Københavns Amt, status 31.december 2005:

Målgruppe	Antal personer
Børn og unge med handicap	11
Voksne med handicap	49
Voksne med sindslidelser	26

Udover ventelister til de permanente døgnpladser er aflastning ligeledes et område med stor venteliste. I Frederiksborg Amt er der medio 2006 43 personer på venteliste, til trods for at kapaciteten er øget siden 2005. I Københavns Amt var der 17 børn og unge og 18 voksne på venteliste til et aflastningstilbud ultimo 2005.

Der bør sættes fokus på døgnpladser og aflastning, da der for de øvrige tilbud er større mulighed for en fleksibel indskrivning af brugere i takt med udviklingen i efterspørgslen.

2.3. Udækkede behov som følge af udvikling i brugerantal

Som følge af udskrivning fra specialundervisning for unge (efter lov om specialundervisning for voksne) til voksentilbud og overgangen fra børn- og ungetilbud til voksentilbud, må der i de kommende år forventes øget efterspørgsel efter tilbud. Der foreslås derfor i den fremadrettede perspektivdel gennemført et antal analyser for at konkretisere denne udvikling, herunder vurdere, om der er områder, hvor kapacitetsbehovet til gengæld kan forventes reduceret.

2.4. Sammenfatning af balanceproblemer

Ud fra kommunernes redegørelser og de eksisterende ventelister er der umiddelbart udækkede pladsbehov på følgende områder inden for rammeaftalens "kan"-afsnit:

Børn og ungeområdet har ud fra kommunernes redegørelser et udækket pladsbehov på 5 døgnpladser og 10 dagpladser. Hertil kommer, at der i Frederiksborg Amt er 3 børn og unge med handicap på venteliste og i Københavns Amt er der 11 personer på venteliste. Det er vurderingen, at behovet for de nævnte pladser kan dækkes ved udnyttelse af den eksisterende kapacitet til den relevante aldersgruppe. Det fordrer, at der sikres mulighed for en hurtigere overførsel af unge, der bliver 18 år til relevante botilbud for voksne. Kapaciteten målrettet personer med funktionsnedsættelser inden for autismeområdet og til personer med fysisk handicap bør dog følges tæt, idet der konstateres stigende efterspørgsel og dermed risiko for længere ventelister.

Voksenområdet har et udækket behov for døgnpladser i botilbud. Der er behov for pladser til ca. 40 børn og unge over 18 år, der aktuelt bor på en børn og ungeinstitution. I Frederiksborg Amt er der 12 voksne med handicap og 25 personer med sindslidelser på venteliste. De tilsvarende tal i Københavns Amt er 49 personer med handicap og 26 personer med sindslidelser. Det udækkede behov findes primært på områderne autisme, hjerne-skade og sindslidelser. På disse områder bør der ses nærmere på kapaciteten. På de øvrige områder forventes behovet at kunne dækkes gennem den naturlige omsætning i pladsanvendelsen.

Specialundervisningen for voksne og kommunikationshæmmede vurderes at kunne håndteres inden for de eksisterende fysiske rammer med justering af kapaciteten ud fra den aktuelle efterspørgsel.

2.5. Igangværende projekter for ændring af tilbud

Der er igangværende projekter for ændringer af tilbud i Frederiksborg og Københavns Amter, primært i form af nye institutionsbyggerier/almene handicapboliger. De projekter der afsluttes i 2006 er indarbejdet i rammeaftalen med de ændrede pladstal m.v. De projekter der først tages i brug i løbet af 2007, beskrives kort nedenfor.

Det drejer sig om følgende projekter:

Frederiksborg Amt:

1. Botilbuddet Tyringevej i Birkerød med 50 pladser drives af Regionen indtil det kan opløses og erstattes af nye tilbud.
  - Et tilbud i Ølstykke med 28 pladser tages i brug maj 2007, hvor Egedal Kommune samtidig overtager driften fra Regionen.
  - Udflytning af 7 beboere til nye boliger i Følstrupparken
  - Et nyt tilbud i Græsted med 8 pladser tages i brug medio juni 2007, hvor Gribskov samtidig overtager driften fra Regionen. Tilbuddet i Gribskov er den ene halvdel af et samlet botilbud på 16 boliger hvoraf de 8 er målrettet personer med svære fysiske handicap.
  - Resterende beboere fra Tyringevej tilbydes bolig i eksisterende botilbud.

Københavns Amt:

2. Nyt botilbud til 32 voksne med autisme på Chr. X's Alle i Lyngby med forventet indflytning i september 2007. Tilbuddet drives af Region Hovedstaden. Beboerne kommer dels fra Skovhuset i Rudersdal (8 personer), dels fra eget hjem. De nedlagte pladser på Skovhuset håndteres af Rudersdal.
3. Nyt botilbud (almene ældreboliger) til 24 personer med udviklingshandicap i Herlev forventes indflytningsklart sommeren 2007. Samtidig lukkes Søhuset med 8 pladser og Hulegården i Brøndby nednormeres med 16 pladser. Søhuset overtages af Gladsaxe Kommune, når det er tomt.
4. Successiv udvidelse af dagsaktiviteten i Helhedstilbuddet Bank Mikkelsens Vej 20-28 med 12 pladser til i alt 39 pladser i takt med at brugerne hjemtages.
5. Ombygning af botilbud til sindslidende. Med det formål at give sindslidende mere tidssvarende og større boliger end de nuværende, er der iværksat en ombygning af det tidligere Taxhus i Gladsaxe til 23 pladser til sindslidende. Ombygningen var første etape af en oprindeligt større ombygningsplan for botilbuddene til sindslidende, som derudover omfattede Slotsvænget (Lyngby-Taarbæk), Nybrogård (Gladsaxe), Skovvænget (Region Hovedstaden) og Vestervænget (Høje Taastrup). Den oprindelige plan sigtede ikke på at ændre den samlede kapacitet på området, men at bevare kapaciteten med en bedre boligstandard. Taxvej forventes klar til ibrugtagning omkring årsskiftet 2006/2007. Gladsaxe Kommune overtager tilbuddet i ombygget stand og anvendelsen af pladserne på det tidligere Taxhus og en eventuel gennemførelse af de øvrige etaper i den oprindelige moderniseringsplan skal aftales mellem de relevante driftsherrer.

Der er herudover behov for stillingtagen til permanentgørelse af tilbuddet til en lille gruppe særligt krævende multihandicappede hørehæmmede og døvblindfødte, som har behov for et kombineret bo-, skole- og aflastningstilbud. Der er et samarbejde mellem Center for Døve (CFD) og Geelsgårdskolen om skole- og aktivitetstilbud til gruppen. Der foreslås

udfasning af skole- og fritidstilbudet på Geelsgårdskolen og en permanentgørelse og forankring af tilbuddet i Center For Døve.

2.6. Sammenfatning af kommunernes forventninger og krav til tilbuddenes indhold og kvalitet

I redegørelserne har kommunerne beskrevet forventninger og krav til tilbuddenes indhold og kvalitet. I Rammeaftalens Del I anføres alene i kort form de fælles forventninger og krav. I Rammeaftalens Del II, - den specifikke del er gengivet en sammenskrivning af kommunernes forventninger og krav, som de kan læses ud af redegørelserne. Særlige krav til enkelte institutioner vil blive anført på det pågældende institutionsark.

Kommunernes udgangspunkt er, at den hidtidige kvalitet skal opretholdes med en indbygget fortsat kvalitetsudvikling inden for rammerne af det hidtidige udgiftsniveau. Kommunerne lægger afgørende vægt på, at der ikke sker udgiftsopdrift, som følge af nye kvalitetskrav.

Som generelle krav for alle typer af tilbud ønskes:

- stor faglig ekspertise og tilstrækkeligt personale
- indsatsen skal tage udgangspunkt i den enkelte borgers behov og ydes som individuel støtte
- tryghed og omsorg
- krav om samarbejde, tværfaglighed og kontinuitet
- miljøskifte med reelt indhold mellem botilbud og dagtilbud for voksne
- tidssvarende fysiske rammer
- tilstrækkelig kapacitet og kort ventetid på relevant tilbud

I forhold til særlige målgrupper stilles specifikke krav på følgende områder:

Børn og unge:

For de sikrede døgninstitutioner lægges der vægt på tilstrækkelig sikring under opholdet, og at udslusning efter endt ophold forberedes godt.

For tilbud til børn og unge med autisme lægges der vægt på forudsigelighed og struktur i tilbuddet, og en tilpasset kommunikationsform.

For fysisk handicappede lægges der vægt på tilgængelige fysiske rammer og fysisk træning.

For børn og unge med udviklingshandicap lægges der vægt på tilpasset kommunikation og motorisk træning.

For døve lægges der vægt på tegnsprog og mulighed for talepædagogisk bistand.

Voksne:

For personer med autisme skal der lægges vægt på struktur og forudsigelighed i tilbuddet og en tilpasset kommunikation.

For fysisk handicappede skal der være en hensigtsmæssig indretning og adgang til fysio- og ergoterapi.

Tilbuddene til sent udviklede, alkohol- og stofmisbrugere, socialt utilpassede, hjemløse og krisecentre skal være rummelige i deres tilgang til brugerne, og tilbudene skal arbejde målrettet med udslusning.

Specialundervisning:

Der er formuleret en række krav til enkelte målgrupper, der kan sammenfattes til krav om kvalitet, faglighed og tilpasset undervisning.

3. Det fremadrettede perspektiv

Benyttelse af sociale institutioner og institutioner for specialundervisning i Region Hovedstaden.

Kommunerne i Region Hovedstaden har vedtaget en hensigtserklæring om fortsat brug af de eksisterende tilbud - både ”kan”-institutioner og ”skal”-institutioner i 2007 og 2008.

Kommunerne vil i 2007 og 2008 fortsætte det nuværende forbrugsmønster af de eksisterende tilbud. Kommunerne er indstillet på at indgå betalingsaftaler om køb af pladser og andre ydelser, som tager hensyn til både ejer-kommuners og køber-kommuners behov for en vis økonomisk sikkerhed.

Kommunerne tilkendegiver, at behov for ændringer i forbrugsmønstret vil blive taget op over for de pågældende ejer-kommuner og med andre kommuner i Region Hovedstaden så tidligt som muligt i forbindelse med de indledende forberedelser af den årlige regionale rammeaftale. Ændringerne vil ske med hensyntagen til ejer-kommunernes muligheder for at tilpasse institutionen til ændrede behov.

Kommunerne i Region Hovedstaden tilkendegiver samtidig, at man ønsker at indgå et stærkt samarbejde om de sociale opgaver, de sociale institutioner og den vidtgående specialundervisning mellem alle kommuner i regionen. Dette omfatter dialog og samarbejde kommunerne imellem om fremtidig planlægning og udvikling, som rækker ud over den konkrete planlægning, der skal indgå i rammeaftalen.

Kommunerne ønsker at skabe et stærkt fagligt netværk for at sikre den faglige udvikling på områderne. Det forventes at kommuner med særlig interesse for udvikling på et givet område vil påtage sig ”tovholder funktionen”.

Fremtidig efterspørgselsudvikling.

Kommunernes redegørelser for den fremtidige efterspørgselsudvikling og den gennemførte dialog med kommunerne peger på, at der er behov for at få vurderet det langsigtede kapacitetsbehov på en række områder.

Antallet af personer med funktionsnedsættelser inden for autismeområdet er i de senere år steget primært som følge af en hurtigere og sikrere diagnosticering. Samtidig er spændvidden i diagnosen/funktionsnedsættelsen øget. Det har betydet en stor stigning i antallet af børn med autisme, der modtager et specialiseret undervisningstilbud. Det må forventes, at flere af disse børn ved overgangen til voksentilværelse vil efterspørge et socialt tilbud. Det foreslås, at der iværksættes dels et kortlægningsarbejde, dels udvikling af mere differentierede måder at yde den fornødne støtte som alternativ til eksisterende bo- og beskæftigelses-tilbud.

Udviklingen i antallet af personer med erhvervet hjerneskade/senhjerneskade foreslås analyseret, og behovet for botilbud vurderet i lyset af de senere års udvikling af alternative

rehabiliteringstilbud, der gennem træning i hjemmet sigter på at forebygge og begrænse behovet for botilbud.

I forhold til personer med sindslidelser med misbrug viser såvel kommunernes redegørelser som ventelisterne til de eksisterende tilbud et reelt udækket behov. Efterspørgslen efter disse tilbud skal også ses i sammenhæng med de kommende sundhedsaftaler, hvor sammenhængen mellem behandlingspsykiatrien, distriktspsykiatrien og den rehabiliterende socialpsykiatri, som kommunerne har ansvaret for skal fastlægges. Det foreslås, at behovet for kapacitet i den rehabiliterende socialpsykiatri udredes nærmere.

Det er vurderingen, at der ikke er grundlag for kapacitetsudvidelse allerede i 2007. Der kan således blive tid til at gennemføre de foreslåede analyser, herunder få vurderet om en udvidelse på disse områder kan modsvares af nedlæggelse af kapacitet på andre områder.

Overgangen fra børne- og ungetilbud til voksentilbud.

Det kan konstateres, at det er vanskeligt at sikre relevante botilbud til de unge voksne med handicap, der er placeret på en børneinstitution og som bliver 18 år. Det betyder dels at de forbliver på tilbuddet længere end hensigtsmæssigt, dels at institutionerne ikke kan modtage nye børn, hvorved der opstår venteliste. Der foreslås gjort en særlig indsats for at sikre rettidig overflytning af 18-årige til relevant voksentilbud. Det forudsætter, at der skabes kapacitetsmæssig rummelighed i eksisterende voksentilbud.

Ventelisteforhold.

Det kan konstateres, at der aktuelt er venteliste til de sociale bo- og aflastningstilbud, der er omfattet af rammeaftalen. De hidtidige amtslige målsætninger om en maksimal ventetid i Frederiksborg Amt på 3 måneder og i Københavns Amt på 6/12 måneder kan ikke opfyldes.

Det må også konstateres, at der ikke er økonomisk råderum til at udvide kapaciteten, så enhver ventetid undgås.

Det er nødvendigt, at akut opståede uomgængelige behov fortsat løses og at de enkelte tilbud aktivt medvirker hertil, så borgerens umiddelbare behov for støtte og omsorg tilgodeses.

Ventelisteforholdene foreslås fulgt tæt i 2007 med henblik på vurdering i kommende rammeaftaler.

Bred, fleksibel og tilpasset tilbudsvifte.

Der ønskes fortsat en bred vifte af tilbud med tilpasset fagligt indhold. Tilbuddene skal indgå i en dynamisk udvikling i takt med udviklingen i behov, efterspørgsel og nye tilbudstyper. Det fordrer et tæt samarbejde mellem driftsherrerne at sikre koordinering af tilbudsviften. Omvendt skønnes det at ville lette visitation og anvisning betydeligt, hvis det sikres at tilbuddene komplementerer hinanden.

Tidssvarende fysiske rammer.

Der er gennem de senere år gennemført væsentlige forbedringer af botilbuddenes fysiske rammer. Mange botilbud for voksne med handicap lever nu op til standarden på det almene ældreboligområde med selvstændige lejligheder med eget toilet, bad og køkken og tilknyttede fællesarealer. Nogle botilbud er etableret efter reglerne for almene ældreboliger, andre som offentlige botilbud efter serviceloven.

Der pågår en løbende planlægning af forbedring af de fysiske rammer på de resterende utidssvarende botilbud.

Der refterer 1. januar 2007 ved rammeaftaleperiodens start ca. 200 boliger til voksne med handicap i Region Hovedstaden, der ikke lever op til standarden for almene ældreboliger med eget toilet, bad og køkken. Hertil kommer et betydeligt antal boliger, der er renoveret tilpasset den eksisterende målgruppes behov og de fysiske rammers mulighed.

I forhold til boliger for sindslidende vurderes, at ca. 170 boliger er utidssvarende i forhold til den fastlagte standard.

Det foreslås, at de kommuner og Region Hovedstaden, der driver botilbud, der ikke i rimelig grad lever op til standarden for almene ældreboliger, udarbejder planer for en standardforbedring, så alle boliger i løbet 6-8 år får denne standard. Konkretisering af planer skal afstemmes med de økonomiske muligheder.

Faglige krav til tilbuddenes indhold og kvalitet.

Kommunernes udgangspunkt er opretholdelse af den hidtidige kvalitet, med en indbygget fortsat kvalitetsudvikling inden for rammerne af det hidtidige udgiftsniveau. Kommunerne lægger afgørende vægt på, at der ikke sker udgiftsopdrift.

Det påhviler de kommuner og Region Hovedstaden, der driver tilbuddene, at sikre fortsat kvalitetsudvikling inden for rammerne af de godkendte budgetter.

For tilbud der drives af Region Hovedstaden, vil virksomhederne for henholdsvis psykiatri og handicap hvert år udvælge særlige fokusområder for kvalitetsudvikling. Begge virksomheder vil i 2007 have fokus på udvikling af "afrapporteringssystemer", der kvalificerer samarbejdet med kommunerne og sikrer en dynamisk sammenhæng mellem Rammeaftalen og den daglige drift. Udviklingen af "afrapporteringssystemer" vil ske i samarbejde med kommunerne, så det sikres, at de får relevante oplysninger, som kan bruges direkte i de kommunale "systemer".

For såvel kommunalt - som regionalt drevne tilbud foreslås, at IT-understøttet kommunikation for voksne med handicap bliver et fælles udviklingsfelt for alle tilbud i Region Hovedstaden.

Baggrunden for forslaget er, at mange nuværende beboere og de fleste kommende beboere som børn vil have lært og være afhængige af fortsat at kunne bruge den IT-understøttede kommunikation, som de har lært i specialskolesystemet. Denne kommunikation skal vedligeholdes og videreudvikles i voksentilbuddene. Der ligger en stor opgave i at uddanne personalet i anvendelse af IT-understøttet kommunikation og vedligeholde og udvikle brugerens færdigheder på dette felt. Der er erfaring hermed i voksenspecialundervisningscentre/kommunikationscentre, og den vil kunne inddrages i løsning af denne opgave.

Denne udviklingsopgave må løses inden for tilbuddenes budgetter og i den takt som de økonomiske rammer muliggør ekstra udviklingsmidler.

Dokumentation.

For at lette vurderingen af de enkelte personers brug for indsats og dermed matchning mellem personens behov og de mulige tilbud er det ønskeligt, at der udvikles fælles standarder for dokumentation af sådanne behov. Denne dokumentation bør bygge på en fælles accepteret standard for beskrivelse af borgerens funktionsnedsættelser, og dermed give et grundlag for en ensartet vurdering af indsatsbehovet. Dokumentationen bør tilrettelægges, så den kan anvendes i dialogen mellem kommune og behandlings-/botilbud om de mål der skal opnås, og muliggøre en vurdering af effekten af indsatsen.

I tilbudsportalen bør der indlægges så præcise oplysninger som muligt om hvilke beboere/brugere, det enkelte tilbud kan modtage, og hvilken indsats, der kan forventes ydet. En fælles landsdækkende dokumentationsstandard vil i denne sammenhæng være ønskelig.

På specialundervisningsområdet skal fokus i dokumentationen lægges på målsætninger, kvalitetskriterier og evaluering, som grundlag af den videre udvikling på området.

Det socialpsykiatriske felt.

De socialpsykiatriske tilbud i rammeaftalen indgår i den sammenhængende psykiatriske indsats bestående af behandlingspsykiatri, distriktspsykiatri og socialpsykiatrien. Der skal inden 1. april 2007 udarbejdes sundhedsaftaler mellem de enkelte kommuner og regionen, hvor psykiatrien er et obligatorisk emne. I disse sundhedsaftaler skal sammenhængen mellem de forskellige tilbud aftales. Rammeaftalens socialpsykiatriske tilbud vil her få en central rolle, som led i det samlede rehabiliteringsforløb. Den fremtidige dimensionering og indholdet i disse tilbud, skal vurderes i lyset af de kommende sundhedsaftaler.

Misbrugsområdet.

Misbrugsområdet undergår med strukturreformen betydelige ændringer. Det fremgår af de kommunale redegørelser og dialogen med kommunerne, at området vil være under fortsat udvikling, og skal finde sin form under de nye myndigheds- og driftsvilkår. Der vil være en løbende afklaring af opgaveløsningen under hensyn til de særlige vilkår på området, kendetegnet af selv-møderprincip, ret til anonymitet, behandlingsgaranti og mange både offentlige og private behandlingstilbud på feltet. Denne afklaring gør, at kommende rammeaftaler på misbrugsområdet vil være mere præcise.

Arbejdet med at udrede, analysere og afklare ovenstående problemfelter, gennemføres af kommunale- og regionale medarbejdere. Det forventes, at kommuner med særlig interesse i det pågældende problemfelt deltager i arbejdet.

4. Styrings- og administrationsprincipper

4.1. Takstberegning

Som led i kommunalreformen overtager kommunerne en række amtsinstitutioner på det sociale område og inden for specialundervisningsområdet pr. 1. januar 2007. De resterende amtsinstitutioner overtages af Region Hovedstaden. Udgifterne til drift af institutionerne skal finansieres af de benyttende kommuner gennem takstbetaling, og skal hvile i sig selv.

Kommunerne har med deltagelse af repræsentanter fra Frederiksborg og Københavns Amter udarbejdet forslag til takstmodel, der foreslås lagt til grund for takstberegningen af samtlige tilbud omfattet af rammeaftalen.

Målet med takstmodellen er at:

- sikre udbydere, kommuner og region, fuld finansiering af institutionsdriften,
- sikre økonomisk effektiv drift i institutionerne,
- minimere den økonomiske risiko for både den der udbyder pladser, og de kommuner der efterspørger pladser samt
- sikre gennemsigtighed og enkel administration.

Takstmodellen tager udgangspunkt i-, og opfylder de krav til takstberegningen, der er i bekendtgørelserne om rammeaftaler på det sociale område, det almene ældreboligområde og specialundervisningsområdet. Såfremt Socialministeriet kommer med en særlig bekendtgørelse, der fastsætter nærmere regler for takstberegningen, må den foreliggende takstmodel tilpasses kravene heri.

Takstmodellen etablerer en klar skillelinie mellem direkte omkostninger, bestående af alle de udgifter som direkte er budgetteret på institutionen eller som entydigt kan henføres til institutionen, indirekte omkostninger, bestående af de udgifter og indtægter, som er budgetteret i regionen/kommunen, og som er nødvendige for driften af institutionen. Det er udgifter, som ikke meningsfyldt kan fordeles til den enkelte institution ved årets start. Herudover skal de beregnedede omkostninger til tjenestemandspension, forrentning og afskrivning indgå i takstberegningen. Fra summen af disse 3 udgiftsposter trækkes indtægter fra beboerbetaling og produktionsindtægter for at få takstgrundlaget.

Det foreslås, at følgende beregningsprincipper indeholdt i takstmodellen godkendes:

- der fastsættes en fast procentsats i 2007 for alle de indirekte omkostninger på 10 % af de direkte omkostninger, idet procentsatsen for de regionsdrevne institutioner vil blive fastlagt under hensyntagen til "hvile-i-sig-selv"-princippet og maksimalt udgøre 10 %,
- bidraget til tjenestemandspensioner fastsættes til 18 % af lønsummen til tjenestemænd
- afskrivninger sker med udgangspunkt i de fra amterne overførte værdier, med anvendelse af den enkelte kommunes hidtidige regnskabspraksis og at aktiver, der anskaffes over institutionens driftsbudget straks-afskrives og
- forrentning af aktiverne sker med renten på et 20-årigt fast forrentet lån i Kommunekredit.

I takstberegningen foreslås anvendt følgende områdebestemte belægningsprocenter:

Botilbud: Gennemsnitstakst baseret på en belægningsprocent på 95 %.

Institutioner med aflastnings- og akutpladser: Gennemsnitstakst baseret på en vejledende belægningsprocent på 85.

Beskæftigelsestilbud: Differentieret takst baseret på en belægningsprocent på 90.

Specialundervisning: Børn: Differentieret takst baseret på en belægningsprocent på 95.

Voksne: ”Abonnementsordning” med gennemsnitstakst pr. bruger baseret på forbruget året før.

Krise- og misbrugscentre: Takstbetaling eller ”abonnementsordning” med en gennemsnitstakst pr. bruger baseret på forbruget året før.

Rådgivnings- og støtteydelse leveret af de enkelte institutioner foreslås at ske med udgangspunkt i de hidtidigt aftalte priser i medfinansieringssager med tillæg af indirekte omkostninger. Det vil indebære en timesats pr. brugerleveret time på 445 kr. for pædagoger og terapeuter og 500 kr. for sygeplejersker.

Tandlægeydelser takstfastsættes ud fra et omkostningsdækningsprincip beregnet ud fra de generelle principper i takstmodellen.

Ydelser fra Falck Hjælpemidler A/S i Allerød betales efter konkret forbrug, og ydelser fra Hjælpemiddelcentralen i Rødovre betales efter særlig abonnementsordning.

Taksterne beregnes efter principperne i ”Den fælleskommunale takstaftale”. Som bilag til rammeaftalen vedhæftes ”Den fælleskommunale takstaftale” samt en takstoversigt. På de enkelte institutionsark fremgår taksten ligeledes. (Taksterne er endnu ikke færdigberegnet).

4.2. Afregningsprincipper

Betalingsbetingelsen er for alle tilbud månedsvis forud pr. den 10. i måneden.

Der er fastlagt følgende opsigelsesvarsler:

• sociale tilbud	løbende måned plus 30 dage
• aflastning, afbud for bestilt plads	senest 14 dage før
• specialundervisning, børn	løbende måned plus 90 dage
• specialundervisning, voksne:	opsigelse tidligst pr. 1. januar 2009
• krise- og misbrugscentre:	opsigelse tidligst pr. 1. januar 2009

Der sker alene efterregulering i forhold til afvigelser i belægningsprocent som fastlagt i ”Den fælleskommunale takstaftale”..

Regningerne skal være udformet, så de umiddelbart kan sammenholdes med betalingsaftalen og være egnet til e-fakturering.

Den enkelte driftsherres revision følger op på, at ydelserne er leveret, prissat og afregnet som forudsat.

4.3. Håndtering af behov for ændret indsats

Det forudsættes, at der ved optagelse i et socialt tilbud foreligger en dækkende beskrivelse af den pågældende borgers behov for bistand, støtte og omsorg samt en plan for kommunens forventninger til indsatsen.

Hvor sådanne beskrivelser ikke foreligger, eller hvor der sker væsentlige og længerevarende ændringer i personens behov for indsats, som ikke kan rummes inden for tilbuddets rammer, kan tilbuddet kræve indsatsen revurderet. Revurderingen sker på grundlag af en nærmere aftalt dokumentationsstandard. Jf. den fremadrettede perspektivdel vedrørende dokumentation. Som eksempel på en sådan standard kan nævnes den internationale klassifikation af funktionsnedsættelser (ICF udviklet af WHO).

4.4. Håndtering af akut opståede situationer

Med kommunalreformen samles det fulde myndighedsansvar hos kommunerne. Det er således kommunens ansvar, at der findes en løsning. Det er også kommunen, der definerer, hvornår en sag er akut.

På handicapområdet vil behovet for akutanbringelser være beskedent, da de fleste behov for indsats er kendt i god tid inden det bliver akut. Det er kun akut bortfald af omsorgspersoner, der kan nødvendiggøre uforudset anbringelse. I forhold til personer med sindslidelser og erhvervet hjerneskade vil der ligeledes normalt være en rimelig varslingstid til at etablere den nødvendige sociale indsats.

Med kommunens overtagelse af en række tilbud og det fulde myndighedsansvar vil kommunens eget beredskab til at løse akutte situationer blive større, da også kommunens generelle beredskab for ældre og svagelige står til rådighed i en akut fase.

Det er en fælles forpligtelse, for alle relevante driftsherrer, at medvirke til at finde løsninger i de relativt få tilfælde, hvor kommunens eget beredskab ikke slår til, herunder udlåne relevant støttepersonale midlertidigt til opgaveløsning i borgerens hjem eller på kommunalt tilbud.

Den enkelte kommune kan anmode regionen om at deltage i løsning af akutte opgaver. Opgaveløsningen aftales og prissættes særskilt ud fra principperne i den generelle takstmodel.

I håndteringen indgår også anvendelse af aflastningstilbud og merindskrivning på de botilbud, hvor der er fysisk mulighed herfor. Der ønskes ikke etableret yderligere særskilt akuttilbud.

4.5. Håndtering af ventelister

Med rammeaftalen er der søgt etableret en rimelig balance mellem udbudet af pladser og den forventede efterspørgsel. Dimensioneringen af kapaciteten er af økonomiske grunde sket, så tomme pladser undgås.

Der er særligt fokus på ventelister til døgntilbud og aflastning. For de øvrige tilbud er muligheden normalt større for en fleksibel indskrivning i takt med udviklingen i efterspørgslen. Der forventes også fremover en rimelig bevægelse i ventelisten og det vurderes, at der ikke er behov for etablering af en fælles ventelistedministration.

Det er den enkelte kommunes ansvar at håndtere ventelistedproblemstillingen.

Den kommende tilbudsportal forventes anvendt af kommunerne ved håndtering af ventetidsproblemer. Det er derfor vigtigt, at pladser der bliver ledige, så tidligt som muligt indmeldes til tilbudsportalen. Af hensyn til en smidig administration i forhold til de kommuner, der søger pladser i andre kommuner og i regionen, opfordres den enkelte driftsherre til at beskrive og synliggøre de enkelte tilbuds dispositionsret i forhold til ledige pladser på tilbuddet.

4.6. Forpligtelse til løbende ressource- og kapacitetstilpasning

For at sikre at de udmeldte takster holder, har såvel det enkelte tilbud som den enkelte driftsherre, en forpligtelse til løbende at tilpasse kapacitet og ressourceforbrug til den aktuelle efterspørgsel efter pladser og ydelser.

Tilbuddenes økonomistyring henstilles gjort aktivitetsafhængig.

Pladser, der efter annoncering på Tilbudsportalen ikke har kunnet belægges inden for en periode på 3 måneder, kan hvis andet ikke taler imod umiddelbart nedlægges eller aftales anvendt til andet formål.

4.7. Den løbende administration af rammeaftalen

Der nedsættes en administrativ koordinationsgruppe med repræsentanter for kommunerne og Region Hovedstaden til at forestå den løbende administration af rammeaftalen.

Den administrative koordinationsgruppe har følgende opgaver:

- opfølgning på rammeaftalen
- iværksættelse af de i rammeaftalen besluttede analyser af den fremtidige efterspørgsel vedr. autismeområdet, erhvervet hjerneskade og sindslidende
- administrativ forberedelse af kommende rammeaftale
- andre opgaver, der måtte blive henlagt til koordinationsgruppen

Alle kapacitetsændringer på de i rammeaftalen indeholdte tilbud, som den enkelte driftsherre ønsker at foretage, meddeles til koordinationsgruppen/KKR-sekretariatet og Region Hovedstaden.

Der sker halvårsvis/kvartalsvis opfølgning af udnyttelsen af tilbuddene omfattet af rammeaftalen til forelæggelse for Kommunekontaktråd og Kontaktudvalg.

Den administrative koordinationsgruppe udarbejder kommissorier for de besluttede analyser, således at udredningsarbejder kan iværksættes umiddelbart efter rammeaftalens vedtagelse og afsluttes senest 1. april 2007. Kommuner og region stiller den nødvendige arbejdskraft til rådighed for analysearbejdet.

5. Koordinering af de lands- og landsdelsdækkende tilbud

De mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende tilbud anvendes tværregionalt, og regionerne skal derfor sikre indbyrdes koordinering af tilbuddene. Formålet med koordineringen er at sørge for, at der til stadighed er det nødvendige antal pladser på landsplan, samt at regionerne gensidigt kan aflaste hinanden.

Tilbuddene udgøres af specialundervisningstilbud, sociale tilbud og sikrede afdelinger til unge. Målgrupperne til tilbuddene er fysisk og psykisk handicappede, herunder syns- og/eller hørehandicappede. De lands- og landsdelsdækkende tilbud, der findes i Region Hovedstaden, er beskrevet i Rammeaftalen Del 2.

Regionerne har udvekslet oplysninger om den forventede efterspørgsel på de lands- og landsdelsdækkende tilbud. Det er på grundlag heraf vurderingen, at der vil være en sådan efterspørgsel efter tilbuddene, at de videreføres med den hidtidige kapacitet og det nuværende indhold.

Der foregår herudover et salg af pladser på tværs af regionsgrænser. Dette har også været drøftet mellem regionerne. Forventningen er, at der ikke sker ændringer på kort sigt i efterspørgslen. På sigt forventes salget at ændre sig, så det navnlig bliver tilbud til særlige mindre målgrupper eller med et særligt pædagogisk, fagligt eller holdningsmæssigt indhold, der vil blive efterspurgt på tværs af regionsgrænserne.